

Una mirada fonamentada en la misericòrdia

Ds, 16/03/2019 per El Bon Pastor

[El Bon Pastor](#)

El món pateix una crisi de convivència. I sense un compromís col·lectiu a favor de la convivència, els dimonis de la violència, de l'odi i la ràbia tenen camp obert per actuar. S'està entrant en una era d'agressivitat contra l'altre i de menyspreu de les opcions que l'altre manté en els diversos camps de la vida. Aquesta actitud de rebuig posa en qüestió, en les nostres societats, la visió del món que sorgeix de l'Evangeli de Jesús. D'altra banda, i de manera imperceptible, la necessitat de conuiu es difumina, i el seu lloc l'ocupa ara un discurs dur i excloent sobre l'«altre». La mirada «envers» l'altre fonamentada en la misericòrdia, passa a ser una mirada «per sobre de» l'altre carregada d'enuig i fins i tot d'hostilitat i de mort.

Escric aquestes ratlles poques hores després de la terrible matança de musulmans a les mesquites de Christchurch a Nova Zelanda. Es tracta de terrorisme antiislàmic, comès a sang freda i fins i tot gravat en directe i difós a les xarxes per un dels assassins. Aquest havia redactat un llarg manifest on deia que calia «acabar amb la immigració i deportar els invasors que viuen en el nostre país». Els mitjans per assolir aquests objectius havien de ser «crear una atmosfera de por» i «incitar a la violència contra els musulmans». Naturalment qui incita a la violència o en queda emmetzinat acaba practicant-la, acaba essent un assassí. Aquesta és una veritat, tan trista com certa, que va quedar demostrada en els atemptats de Barcelona i Cambrils el mes d'agost de 2017. El pas de les idees de destrucció de l'altre a la seva materialització és un pas molt lleu. N'hi ha prou que la idea perversa arrela en l'esperit d'algú perquè, tard o d'hora, la violència esclati amb tota la seva capacitat destructora.

Davant d'això, cal plantejar quines són les responsabilitats de cadascú. No seria suficient etiquetar l'autor de la massacre –un supremacista blanc d'extrema dreta– i afirmar que pertany, feliçment, a una minoria de la població. L'atemptat de Nova Zelanda es fa en base a dues idees de fons. D'una banda, el refús de l'estranger, de l'«altre», en nom d'una societat uniforme i monolítica (en ètnies, creences i cultura). D'altra banda, el refús de la convivència, del «viure junts», en nom d'una veritat que cal imposar i d'unes essències que cal mantenir. És el lamentable eslògan *America first* i els seus nombrosos epígons, que promouen l'odi i destrueixen el somni d'una humanitat solidària. Cal que la convivència esdevingui un punt del nou pacte social per al segle XXI. Cal que el reconeixement de l'«altre» es faci efectiu en termes concrets, dins un món mixt i mestís. Si es mantenen les ambigüitats a l'hora de construir societats inclusives, el conflicte esquerdarà els països i s'estendrà a nivell planetari.

La imatge dels atemptats de Nova Zelanda contrasta amb la imatge d'Abu Dhabi (Emirats Àrabs Units), del 4 de febrer, amb el Papa Francesc i Al-Tayyeb, gran imam d'Al-Azhar, signant el Document «La fraternitat humana, per la pau mundial i la convivència comuna». El Document comença així: «En el nom de Déu que ha creat tots els éssers humans iguals en drets, deures i dignitat, i els ha cridat a conuiu com a germans entre ells, per tal que poblin la terra i hi difonguin el bé, la caritat i la pau». Aquest és l'únic camí, el de la fraternitat universal, que s'expressa en una convivència amiga.

La responsabilitat pastoral dels qui exerceixen càrrecs de guiatge dins l'Església (ministres ordenats i altres) els ha de portar a ser veritables promotors de la convivència, del respecte de la dignitat de qualsevol proïsme i de la pau social. En aquest punt, la presència nombrosa d'estrangers en moltes ciutats i viles de la geografia catalana constitueix un repte davant un cert clima, atiat des de polítiques integristes i de divisió, que apel·la al refús d'aquells en nom d'un populisme inacceptable des del missatge evangèlic. No es poden confondre els termes i cada cosa ha de ser valorada pel que és. Per això, i a tall d'exemple, un no a l'avortament no pot mai justificar un no als estrangers. Es tracta, en tots dos casos, de la defensa de la vida, la que ha d'arribar i la que ja és present. Una mateixa causa està en joc: la causa de la dignitat de la persona, que reposa sobre la seva consideració d'ésser creat a imatge i semblança de Déu (Gènesi 1,26), aquell que «fa sortir el sol sobre bons i dolents i fa ploure sobre justos i injustos» (Mateu 5,45), aquell que no fa restriccions de cap mena entre els seus fills i filles.

En els evangelis els estrangers són entre els primers a reconèixer Jesús, des dels savis vinguts d'Orient (perses o àrabs) que es prostren a terra i l'adoren a Betlem (vegeu Mateu 2,11) fins al centurió (un no jueu) que, ran de la mort de proclama Jesús com a Fill de Déu (vegeu Marc 15,38), passant pel samarità guarit de la lepra, del qual diu Jesús: «¿No n'hi hagut cap que tornés per donar glòria a Déu fora d'aquest estranger?» (Lluc 17,18). I el dia de Pentecosta la llarga llista de pobles es conclou amb un definitiu «tant jueus com prosèlits, cretencs i àrabs» (Fets dels Apòstols 2,11) assenyala qui són els qui estan «meravellats i sorpresos» (v. 12) davant les grandeses de Déu i el do de l'Esperit. En una paraula, la mirada vers l'estranger ha de ser la mateixa que la mirada de Déu i la de Jesús, el seu Fill: una mirada de misericòrdia i d'estimació.

És del tot recomanable llegir i divulgar el Document esmentat anteriorment (<http://w2.vatican.va/content/francesco/es/travels/2019/outside/documents...>). El Papa i Al-Tayyeb, dos creients de pedra picada, declaren que assumeixen «la cultura del diàleg com a camí, la col·laboració comuna com a conducta, i el coneixement recíproc com a mètode i criteri». El diàleg, la convivència i el coneixement mutu pertanyen a l'esfera espiritual, en la mesura que són la traducció concreta de la identitat primera de la persona humana, sorgida de les mans del Déu creador i provident. Així ho va viure i entendre el beat Carles de Jesús (Charles de Foucauld), màrtir del Crist enmig dels tuareg, el poble que ell servia amb la pregària i l'adoració de Jesús Eucaristia. Així es manifesta, any rere any, amb un sempre viu esperit d'Assís, iniciat pel Papa sant Joan Pau II el 1986, present en la Pregària per la Pau, que acull molts líders musulmans –i que enguany se celebrarà a Madrid el dies 15-17 del pròxim mes de setembre. El Document d'Abu Dhabi és un cant a la fraternitat entre tots els homes i tots els creients del món que adoren l'únic Déu i se senten units per un mateix compromís a favor de la convivència com a manera de viure del món global.

Armand Puig i Tàrrach

Rector de l'Ateneu Universitari Sant Pacià